तस्मैनमोनमनम् अभिधीमहिअभिध्यायेम केवलम् याहगृहीतत्वेनकायप्रणतेरशक्यत्वात् स्वस्यतज्ज्ञानंसंभावयितुंविशिनष्टि यतश्चिद्रूपात् एत द्देहादिचिदात्मकंचेतनंभवति तदुक्तम् येनचेतयतेविश्वमिति तत्रहेतुः पुरुषायपूर्षुकारणत्वेनप्रविष्टाय ननुप्रकृतिपुरुषौकारणमितिप्रसिद्धंतत्राह आदिःप्रकृतिःबीजंपुरुषः तद्रूपाय प्रविष्टत्वेऽपिजीववत्पारतंत्र्यंवारयति परेशायेति ॥ २ ॥ परमैश्वर्यंविदृण्वन्नाहयावत्समाप्ति यस्मिन्नधिष्ठा ने यतउपादानात् येनकर्त्रायश्चस्वयमेवेदंविश्वंभवति अस्मात्कार्यात्परस्मात्कारणाच्चयः परस्तंस्वयंभुवंस्वतःसिद्धं प्रपद्येशरणंव्रजामि ॥३॥ वि श्वहेतुत्वंस्वतःसिद्धत्वंचोक्तम् इदानींविश्वप्रकाशकत्वंस्वप्रकाशकत्वंचवर्णयन्प्रार्थयते यःस्वात्मनीति विभातमभिव्यक्तंसत्क्वचित्प्रलयेतिरोहि तंलीनंसत् तदुभयंकार्यंकारणंचसाक्षीसन्नीक्षते साक्षित्वेहेतुः अविद्धदृक् अलुप्तदृष्टिः आत्ममूलःस्वयंप्रकाशःकुतःपरात्प्रकाशकाच्चक्षुरादेरपि

गजेंद्रउवाच नमोभगवतेतस्मैयतएतच्चिदात्मकम् ॥ पुरुषायादिबीजायपरेशायाभिधीमहि ॥ २ ॥ यस्मिन्निदंयतश्चेदंयेनेदंयइदंस्वयम् ॥ योऽस्मात्परस्माच्चपरस्तंप्रपद्येस्वयंभुवम् ॥ ३ ॥ यःस्वात्मनीदंनि जमाययाऽर्पितंक्वचिद्विभातंक्वचतत्तिरोहितम् ॥ अविद्धदृक्साक्ष्युभयंतदीक्षतेसआत्ममूलोऽवतुमांपरात्प रः ॥ ४ ॥ कालेनपंचत्वमितेषुकृत्स्नशोलोकेषुपालेषुचसर्वहेतुषु ॥ तमस्तदासीद्गहनंगभीरंयस्तस्यपारेऽभि विराजतेविभुः ॥ ५ ॥ नयस्यदेवाऋषयःपदंविदुर्जंतुःपुनःकोऽर्हतिगंतुमीरितुम् ॥ यथानटस्याकृतिभिर्वि चेष्टतोदुरत्ययानुक्रमणःसमावतु ॥ ६ ॥ दिदृक्षवोयस्यपदंसुमंगलंविमुक्तसंगामुनयःसुसाधवः ॥ चरंत्य लोकव्रतमव्रणंवनेभूतात्मभूताःसुहृदःसमेगतिः ॥ ७ ॥

परःतस्यापिप्रकाशकइत्यर्थः चक्षुषश्चक्षुरित्यादिश्रुतेः ॥ ४ ॥ तिरोहितमीक्षतइत्येतत्पंचपूर्वकंदुर्ज्ञेयत्वंवदन्प्रार्थयते कालेनेतिद्वाभ्याम् पंचत्वमितेषुनाशंप्राप्तेषु गहनंदुरवगाहम् गभीरमनंतम् तस्यतमसःआदि त्यवर्णतमसःपरस्तादितिश्रुतेः ॥ ५ ॥ अतएवदेवादयोयस्यस्वरूपंनविदुःजंतुरर्वाचीनःकोऽपिगंतुंज्ञातुमीरितुंवक्तुंवादुरत्ययंदुर्गममनुक्रमणंचरितं कथनंवायस्यसःमामाम् ॥ ६ ॥ कथंतर्हितमेवविदित्वाऽतिमृत्युमेतीत्यादिश्रुतिरित्याशंक्यतज्ज्ञानोपायंकथयन्नाह दिदृक्षवइति अलोकव्रतंब्रह्म चर्यादि अव्रणमच्छिद्रम् भूतानामात्मभूताःभूतेष्वात्मदृष्टयःसंतःसमेगतिरस्तु ॥ ७ ॥